

LUKAS

16:1-18

De onrechtvaardige rentmeester, trouw omgaan met geld en Jezus' onderwijs over echtscheiding.

GELEZEN UIT

Herziene Statenvertaling

BELUISTER OF BEKIJK

versvoorvers.org/lukas/16-1-18

BELUISTER OF BEKIJK

Inhoud

1	Inleiding op Lukas 16 en zijn gelijkenissen	3 min	4
2	De onrechtvaardige rentmeester voorgelezen	2 min	6
3	Waarom de rentmeester wordt geprezen	5 min	7
4	De taak en het falen van de rentmeester	3 min	9
5	Ontslagen, maar nog bevoegd om te handelen	3 min	11
6	Zijn laatste kans om zijn toekomst te regelen	5 min	12
7	De kernles van de gelijkenis	2 min	15
8	Dit korte leven en de eeuwige toekomst	2 min	16
9	Wereldse slimheid en onrechtvaardige mammon	3 min	17
10	Met geld vrienden maken voor de eeuwigheid	3 min	19
11	Trouw en eerlijkheid in kleine dingen	2 min	20
12	Trouw nu en verantwoordelijkheid later	2 min	21
13	God dienen of de mammon dienen	2 min	23
14	Menselijke waarden tegenover Gods oordeel	3 min	24

15	Van Wet en Profeten naar Gods Koninkrijk	2 min	26
16	De wet vervuld en veranderd in Christus	2 min	27
17	Van de kindertijd van de wet naar volwassenheid	2 min	29
18	Echtscheiding als overspel	2 min	30
19	De strenge formulering in Lukas en Markus	2 min	31
20	De uitzondering voor ontucht in Mattheüs	3 min	33
21	Verkorte uitspraken in de evangeliën	3 min	34
22	Hyperbool en Mattheüs' verduidelijking	2 min	36
23	Paulus over verlating door een ongelovige	2 min	37
24	Twee soorten huwelijken in 1 Korinthe 7	3 min	39
25	Echtscheiding in een gemengd huwelijk	3 min	40
	Om verder te lezen		41

1

Inleiding op Lukas 16 en zijn gelijkenissen

Laten we naar Lukas 16 gaan. In dit hoofdstuk staan twee belangrijke en buitengewoon interessante gelijkenissen, maar ze brengen allebei ook unieke moeilijkheden met zich mee. De eerste gelijkenis in het hoofdstuk is de gelijkenis van de onrechtvaardige rentmeester. Ik weet nog dat ik pas met mijn bediening begonnen was en jongere christenen de gelegenheid begon te geven mij vragen over de Bijbel te stellen. Ik zei toen altijd: „Er zijn twee passages waarover jullie mij niets mogen vragen, omdat ik er geen wijs uit kan worden.” Een daarvan was deze gelijkenis, de gelijkenis van de onrechtvaardige rentmeester.

Toen ik commentaren las, was ik heel blij te ontdekken dat de commentatoren hem ook niet begrepen. Het gaf me een iets beter gevoel te weten dat ik er moeite mee had en zij ook. Er zitten allerlei problemen in die opgelost moeten worden, en ik zal er een aantal noemen. Maar de waarheid is dat ik in de jaren daarna naar mijn gevoel wel enig inzicht heb gekregen. Om je de waarheid te zeggen, vind ik hem eigenlijk niet meer zo moeilijk. Maar dat komt alleen doordat ik tot een bepaalde uitleg ervan ben gekomen die voor mij zinvol is. Sommige moeilijkheden die anderen erin zien, kunnen nog steeds blijven bestaan. Ik ga dus vertellen wat enkele van die moeilijkheden zijn, en ook hoe ik de gelijkenis begrijp.

Voor het einde van het hoofdstuk krijgen we ook het verhaal van Lazarus en de rijke man. Dat is nog zo'n ongewoon verhaal. Het is zelfs uniek. Het is de enige passage in de hele Bijbel, of in elk geval in het hele Nieuwe Testament, die de toestand van een ongelovige onmiddellijk na de dood lijkt te beschrijven. Natuurlijk komt er ook een gelovige in voor, maar in het Nieuwe Testament staan andere verwijzingen die relevant lijken te zijn voor wat gelovigen na de dood ervaren. Wat ongelovigen ervaren, wordt echter nergens in de Bijbel zelfs maar besproken, behalve mogelijk in deze gelijkenis, of dit verhaal, van Lazarus en de rijke man. Ik noem het een gelijkenis, hoewel sommige mensen ervan overtuigd zijn dat het een werkelijk gebeurd verhaal is. Dat is een mogelijkheid.

We hebben beide gelijkenissen in dit hoofdstuk, en daartussen staat wat los materiaal, waarvan het meeste te maken heeft met het omgaan met geld. Interessant genoeg hebben beide gelijkenissen ook iets met het omgaan met geld te maken. Daarom denken sommigen dat het materiaal in dit hoofdstuk bij elkaar is gebracht om daarop de nadruk te leggen. In het vorige hoofdstuk staan drie gelijkenissen. Ze gaan allemaal over de vergeving van zondaars en over Gods blijdschap over de bekering van mensen die verloren waren en nu gevonden zijn. Hoofdstuk 15 was volledig aan dat ene onderwerp gewijd. Van hoofdstuk 16 kan ik niet zeggen dat het volledig aan het onderwerp geld is gewijd, maar de meeste verzen erin hebben wel iets met dat onderwerp te maken. Dat geldt ook voor beide gelijkenissen in het hoofdstuk.

2

De onrechtvaardige rentmeester voorgelezen

Vanaf vers 1 staat er:

En Hij zei ook tegen Zijn discipelen: Er was een zeker rijk mens, die een rentmeester had, en deze werd bij hem aangeklaagd dat hij zijn goederen verkwistte. En hij riep hem en zei tegen hem: Wat is dit wat ik over u hoor? Geef rekenschap van uw rentmeesterschap, want u kunt niet langer rentmeester zijn. En de rentmeester zei bij zichzelf: Wat moet ik doen, omdat mijn heer dit rentmeesterschap van mij afneemt? Spitten kan ik niet en voor bedelen schaam ik mij. Ik weet wat ik doen zal, opdat ze mij, wanneer ik afgezet ben als rentmeester, in hun huizen ontvangen. En hij riep de schuldenaars van zijn heer één voor één bij zich en zei tegen de eerste: Hoeveel bent u mijn heer schuldig? En hij zei: Honderd vaten olie. En hij zei tegen hem: Neem uw schuldbekentenis, ga zitten en schrijf snel vijftig. Daarna zei hij tegen een ander: En u, hoeveel bent u schuldig? En hij zei: Honderd zakken tarwe. En hij zei tegen hem: Neem uw schuldbekentenis en schrijf tachtig. En de heer prees de onrechtvaardige rentmeester, omdat hij verstandig gehandeld had. Want de kinderen van deze wereld zijn onder elkaar verstandiger dan de kinderen van het licht.

LUKAS 16:1-8

En Ik zeg u: Maak uzelf vrienden met behulp van de onrechtvaardige mammon, opdat zij u, als u gebrek lijdt, zullen ontvangen in de eeuwige tenten. Wie trouw is in het minste, is ook in het grote trouw. En wie onrechtvaardig is in het minste, is ook in het grote onrechtvaardig. Als u dan wat betreft de onrechtvaardige mammon niet trouw bent geweest, wie zal u het ware toevertrouwen? En als u wat betreft het goed van een ander niet trouw bent geweest, wie zal u het uwe geven?

LUKAS 16:9-12

3

Waarom de rentmeester wordt geprezen

We hebben het verhaal, gevolgd door het onderwijs van Jezus, waarmee Hij er kennelijk een bepaalde toepassing aan geeft. Het verhaal is om verschillende redenen moeilijk. Eén reden is dat niet eens duidelijk is waar de gelijkenis eindigt, want in vers 8 staat:

Dus de baas prees de oneerlijke beheerder.

Het woord dat daar met „meester” is weergegeven, is kurios, dat op andere plaatsen ook met „Heere” wordt vertaald. Sommigen denken dat de kurios die de rentmeester prees, Jezus is. Dat wil zeggen dat Hij de gelijkenis aan het einde van vers 7 afsloot en we daarna Jezus’ commentaar krijgen. De man bracht die veranderingen aan op de schuldbewijzen van de schuldenaren, en daarmee eindigt het verhaal. Jezus is dan de Heere Die de onrechtvaardige rentmeester prees omdat hij verstandig had gehandeld. Daarbij zei Hij dat de zonen van deze wereld tegenover hun eigen generatie verstandiger zijn dan de zonen van het licht. Het laatste deel van vers 8, de tweede zin van dat vers, is waarschijnlijk Jezus’ eigen commentaar. Maar het woord kurios in vers 8 is hetzelfde woord dat in de hele gelijkenis is gebruikt. Daar doelt het ongetwijfeld op de meester van de rentmeester en niet op Jezus. Maar dat is een van de omstreden punten: vaststellen waar de gelijkenis nu werkelijk eindigt.

Een van de moeilijkste dingen is te begrijpen waarom de meester zijn rentmeester zou prijzen, terwijl die duidelijk regelingen had getroffen die nadelig waren voor de financiën van zijn meester. Hij ging naar mensen die zijn meester geld schuldig waren en verlaagde het bedrag om bij hen in de gunst te komen. Als hij dan zonder werk kwam te zitten, zouden zij hem in huis nemen. Ze zouden het gevoel hebben dat ze hem iets verschuldigd waren, omdat hij hun een gunst had bewezen.

Sommige mensen hebben gedacht dat wat de rentmeester deed wel eerlijk en wettig genoeg moet zijn geweest, omdat de meester het niet afkeurde, maar hem juist prees om zijn schranderheid. Sommigen hebben dit zo uitgelegd dat de rentmeester het bedrag van de schuld verlaagde met het bedrag van zijn eigen commissie. Hij zei: 'Ik zie bij deze overeenkomst af van mijn commissie, om het jullie, die mijn meester geld schuldig zijn, gemakkelijker te maken.' Daarmee zou hij laten zien dat hij een aardige, vrijgeveige man was. En daardoor zouden zij natuurlijk het gevoel krijgen dat ze bij hem in het krijt stonden, omdat hij iets vriendelijks had gedaan. In dat geval zou hij niets oneerlijks hebben gedaan. Hij gaf alleen zijn eigen commissie, zijn eigen winstopslag, op.

Een andere opvatting is dat het bedrag waarmee hij de schulden verlaagde een onredelijke winstopslag was die zijn meester eraan had toegevoegd, en dat hij de prijs in feite alleen maar terugbracht tot een redelijke prijs. Dat zou zijn meester niet noodzakelijk armer maken, maar de buitensporige winstopslag van zijn meester zou dan ook niet meer in het bedrag zitten. Het bedrag dat zij verschuldigd waren, was te hoog.

Deze vindingrijke verklaringen hebben het mogelijk gemaakt om te zeggen dat de rentmeester iets goeds, eerlijks en prijzenswaardigs deed. Ze zouden ook verklaren waarom de meester misschien niet boos op hem was. Maar niets in de gelijkenis wijst erop dat wat de rentmeester deed ook maar enigszins hierop leek. We mogen aannemen dat de luisteraars van de gelijkenis geacht worden alles wat zij nodig hebben om het verhaal te begrijpen, in het verhaal zelf aangereikt te krijgen. En er is niets wat erop wijst dat er een of andere onredelijke winstopslag was, of een bepaalde commissie die van het verschuldigde bedrag werd afgetrokken.

Bovendien noemt Jezus de man uitdrukkelijk een onrechtvaardige rentmeester. In vers 8 staat:

Dus de baas prees de oneerlijke beheerder.

De rentmeester was een onrechtvaardige man. Sommigen proberen hun theorieën toch nog te redden door te zeggen dat de rentmeester in dit geval alleen maar een extra bedrag verlaagde dat aan de schulden was toegevoegd. Zij zullen zeggen dat Jezus hem de onrechtvaardige rentmeester noemt op grond van het feit dat aan het begin van de gelijkenis wordt gezegd dat hij de goederen van zijn meester had verkwist. Het kan zijn dat Hij terugverwijst naar de rentmeester als iemand die ontslagen werd vanwege zijn eerdere onrechtvaardige handelwijze, en dat Hij niet zegt dat deze latere handelingen onrechtvaardig waren.

Maar nogmaals, de gelijkenis vertelt ons niet dat de man vóór deze handelingen onrechtvaardig was. Hij had goederen verkwist, maar dat kan het gevolg zijn geweest van onbekwaamheid, luiheid of iets anders. Ons wordt niet verteld dat hij onrechtvaardig was of misdadige dingen deed met de goederen van zijn meester. Dat is niet de beschuldiging die tegen hem wordt ingebracht. Dit zijn enkele van de dingen die het moeilijk maken om te weten wat we van de gelijkenis moeten denken.

4

De taak en het falen van de rentmeester

Ik geloof dat we de gelijkenis gewoon moeten nemen zoals die er staat, zonder te proberen er allerlei andere implicaties in te lezen. De gelijkenis is er ongetwijfeld voor bedoeld om alle noodzakelijke informatie te bevatten. Wat we hebben, is een man die rentmeester is. Dat betekent dat hij was aangenomen om het beheer te voeren. Hij was de beheerder van de goederen van zijn meester.

Een vergelijkbare situatie zou zijn dat iemand een klein bedrijf voor de eigenaar beheert. Laten we zeggen: een kleine winkel of een fastfoodrestaurant. Iemand is eigenaar van die zaak, maar gewoonlijk leidt hij die niet zelf. Hij neemt iemand aan om de zaak te beheren. De beheerder heeft de bevoegdheid om mensen aan te nemen en te ontslaan en om allerlei bestuurlijke dingen te doen om het bedrijf winstgevend te

maken. Daar hoort ook bij dat hij uitverkoop houdt. De beheerder heeft het recht om allerlei regelingen te treffen en zelfs kortingen te geven, zolang die op de lange duur de eigenaar rijker maken.

De eigenaar neemt een beheerder aan omdat de eigenaar geld wil verdienen. Het is de plicht van de beheerder om in de plaats van de eigenaar te handelen en de overeenkomsten te sluiten die de eigenaar zelf zou sluiten als hij er de tijd voor wilde nemen. Het doel is de eigenaar rijker te maken, niet de beheerder. De beheerder heeft gewoonlijk zijn eigen salaris, en dat zal niet veel veranderen, tenzij hij ontslagen wordt. Toch wordt hij geacht ervoor te zorgen dat het bedrijf winstgevend is voor de eigenaar. Dat is wat een beheerder doet. Dat is wat een rentmeester is.

Deze man had zo'n regeling. Hij was bedrijfsleider voor iemand die duidelijk handel dreef in graan en olie. Deze olie was olijfolie. Dat zijn landbouwproducten. Er waren mensen die zijn meester goederen schuldig waren, en hij was degene die de prijzen vaststelde, de schulden inde en dat soort dingen deed.

Op de een of andere manier had hij het vóór het begin van het verhaal kennelijk niet zo goed gedaan. Hij was er niet in geslaagd zijn meester zoveel geld te laten verdienen als van hem werd verwacht. Dus zegt de meester: 'Ik ga iemand anders zoeken. Ik ga je ontslaan. Je hebt mijn bezittingen verkwist.' We weten niet precies om wat voor soort verkwisting het ging. En eerlijk gezegd weten we niet eens of de beschuldiging waar was. De meester had een beschuldiging tegen de man gehoord, maar volgens mij moeten we aannemen dat die waar was, omdat ons niets anders wordt verteld. De man was geen goede beheerder geweest. De meester had geen voordeel gehad van het feit dat deze man bij hem in dienst was. Daarom zegt hij: 'Je wordt ontslagen.'

Maar hij ontsloeg hem niet ter plekke. De man had kennelijk nog wat tijd, misschien een dag of twee. Hij zegt:

Je moet een overzicht van je boekhouding opstellen en dat inleveren, want je wordt ontslagen.

Onder commentatoren bestaat enig verschil van mening over de vraag of dit ontslag onmiddellijk inging of werd uitgesteld totdat hij zijn boeken zou inleveren.

5

Ontslagen, maar nog bevoegd om te handelen

Als het onmiddellijk inging, had de dienaar niet het recht om bij de klanten langs te gaan en afspraken met hen te maken. Hij was niet langer de rentmeester van zijn meester en had daarom niet de bevoegdheid om bedragen te wijzigen, schulden te innen of iets dergelijks te doen. Veel mensen denken dat het zo gegaan is. Daarom wordt hij onrechtvaardig genoemd: hij handelde bedrieglijk als rentmeester. Hij ging naar die klanten alsof hij nog in dienst was, terwijl dat niet zo was, en alsof hij nog steeds de bevoegdheid had om deze zaken te regelen, terwijl hij die niet had.

Dit is één theorie die ik ben tegengekomen, maar ik denk dat er een probleem mee is. Als dit de gang van zaken was, als hij werkelijk al ontslagen was en daarna deze afspraken maakte, zouden die hem niets opleveren. De mensen met wie hij de afspraken maakte, zouden beseffen dat die afspraken onwettig waren zodra ze ontdekten dat deze man al eerder ontslagen was. Met andere woorden, als hij iets onwettigs deed, zou hij daarmee voor de rest van zijn leven geen rechtmatige plaats in de huizen van deze mensen verwerven. Hij zou daarmee een plaats in de gevangenis verwerven, want hij hield zich bezig met frauduleuze transacties die volgens de wet strafbaar zouden zijn. De kortingen die hij deze mensen gaf, zouden spoedig worden ingetrokken, omdat zou worden vastgesteld dat de man niet bevoegd was zulke afspraken te maken.

Het lijkt mij dat de man ontslagen zou worden, maar dat hij nog een korte tijd overhad, waarschijnlijk maar een dag of twee. Net genoeg om de boeken in orde te maken en in te leveren. Zodra hij die inleverde, zou hij ontslagen worden. Ik denk dat hem hier zijn ontslag wordt aangezegd. Dat zou de gang van zaken begrijpelijk maken, want dan zou hij zeggen: “Ik ben nog steeds rentmeester. Ik ben nog steeds in dienst van mijn meester. Ik heb altijd het recht gehad om bijzondere afspraken met klanten te maken, want ik ben hier de beheerder. Dus voordat mijn tijd om is, ga ik enkele bijzondere afspraken maken. Over een dag of twee ben ik weg, maar op dit moment heb ik nog steeds de gelegenheid om onder de klanten van mijn meester enkele vrienden te maken. Ik zal hun een paar flinke voordelen geven.”

Als dit het geval is, heeft hij in feite wettige transacties verricht. Waarom zou dit onrechtvaardig worden genoemd als die wettig waren? Laten we het zo zeggen: als ze onwettig waren, zou hij al snel de gevangenis ingaan. Dat zou hij niet doen als hij plannen voor zijn toekomst probeerde te maken. Ik geloof dat ze onethisch waren. Sommige dingen kunnen wettig zijn, maar onethisch. Zijn meester had zijn voornemen om hem te ontslaan al kenbaar gemaakt. Zijn meester had al aangegeven: “Ik vertrouw je niet meer om mijn bezittingen te beheren.”

De meester was misschien niet zorgvuldig genoeg geweest om hem ter plekke te ontslaan, omdat hij hem nog wat langer nodig had om te werken, de berekeningen af te maken, de administratie voor te bereiden, enzovoort. Hij wist niet dat de man die laatste gelegenheden zou gebruiken om nog meer afspraken te maken die hij volgens de meester waarschijnlijk niet hoorde te maken. Maar technisch gezien was hij nog in dienst. Als rentmeester was hij technisch gezien in staat zulke afspraken te maken. Daarom geloof ik dat wat hij deed onethisch was, maar niet noodzakelijk onwettig.

6

Zijn laatste kans om zijn toekomst te regelen

Hij kon onrechtvaardig worden genoemd vanwege zijn verhouding tot zijn meester. Hij had zijn meester een beetje geld afhandig gemaakt door dingen te doen die zijn meester niet zou hebben goedgekeurd. Maar hij had niets onwettigs gedaan, want hij had werkelijk de bevoegdheid om dit te doen. Hij had de gelegenheid en hij greep die gelegenheid aan.

Nu prijst de meester hem, en dat zou je niet verwachten wanneer een meester op die manier geld verliest. Maar ik neem aan dat de meester zeer rijk was en dat het verlies van een paar kor tarwe of olie, of wat het ook was, hem niet al te veel zou schaden. Het zou de rentmeester ten goede komen, want de mensen die de meester minder betaalden, zouden dankbaar zijn voor de gunstige afspraak die ze hadden gekregen. Daarom zouden ze geneigd zijn zich verplicht te voelen tegenover de rentmeester.

Wat hij van hen verwachtte, weet ik niet. Misschien verwachtte hij dat ze hem een baan zouden geven. Misschien bedoelt hij, wanneer hij zegt:

En Hij zei ook tegen Zijn discipelen: Er was een zeker rijk mens, die een rentmeester had, en deze werd bij hem aangeklaagd dat hij zijn goederen verkwistte. En hij riep hem en zei tegen hem: Wat is dit wat ik over u hoor? Geef rekenschap van uw rentmeesterschap, want u kunt niet langer rentmeester zijn. En de rentmeester zei bij zichzelf: Wat moet ik doen, omdat mijn heer dit rentmeesterschap van mij afneemt? Spitten kan ik niet en voor bedelen schaam ik mij. Ik weet wat ik doen zal, opdat ze mij, wanneer ik afgezet ben als rentmeester, in hun huizen ontvangen. En hij riep de schuldenaars van zijn heer één voor één bij zich en zei tegen de eerste: Hoeveel bent u mijn heer schuldig? En hij zei: Honderd vaten olie. En hij zei tegen hem: Neem uw schuldbekentenis, ga zitten en schrijf snel vijftig. Daarna zei hij tegen een ander: En u, hoeveel bent u schuldig? En hij zei: Honderd zakken tarwe. En hij zei tegen hem: Neem uw schuldbekentenis en schrijf tachtig. En de heer prees de onrechtvaardige rentmeester, omdat hij verstandig gehandeld had. Want de kinderen van deze wereld zijn onder elkaar verstandiger dan de kinderen van het licht.

LUKAS 16:1-8

dat hij rentmeester over hun huis zal worden en voor hen zal werken. Of misschien zoekt hij alleen maar iemand die hem onderhoudt, iemand die hem bij zich laat wonen. Ze hadden zoveel voordeel behaald door de afspraak die hij met hen had gemaakt, dat ze hem gratis bij zich zouden laten wonen. Ik weet niet precies wat voor regeling hij zoekt. Ik vermoed dat hij hoopt dat deze mensen welwillend tegenover het idee zullen staan om hem in dienst te nemen. Maar als de laatste transactie die

hij voor zijn vorige baas verrichtte niet goed was voor zijn baas, is het niet echt duidelijk waarom zij hem in dienst zouden willen nemen. Een deel hiervan blijft dus onverklaard.

Het enige wat we weten, is dat de man ontslagen zou worden. Hij wist dat hij ontslagen zou worden. Zijn mogelijkheden om ander werk te vinden waren beperkt. Hij vond zichzelf niet sterk genoeg om greppels te graven, en hij was te trots om te bedelen. Daarom moest hij een andere baan vinden, of op zijn minst een andere plek om te wonen, misschien gratis. Hij dacht: 'Ik kan ervoor zorgen dat een paar mensen bij mij in het krijt komen te staan. Dan zullen zij voor mij zorgen wanneer ik deze baan kwijt ben.' En dus sloot hij deze overeenkomsten.

Nu, als de meester ongelooflijk rijk was en heel, heel veel schuldenaars had, en slechts enkelen van hen zo'n korting kregen — we lezen maar over twee gevallen; het kunnen er meer zijn geweest — dan worden we misschien geacht te begrijpen dat de man slechts in enkele gevallen een paar mensen een bijzonder gunstige regeling bood. Het kostte zijn meester iets, maar misschien niet genoeg om de meester echt kwaad te maken. Hij kan zich een beetje geërgerd hebben aan wat de man deed, maar zijn ergernis kan naar de achtergrond zijn gedrongen doordat hij zo onder de indruk was van de schranderheid van de man. De man wordt niet geprezen om zijn moraal. Hij wordt geprezen om zijn schranderheid, om de slimme manier waarop hij de gelegenheid benutte die hij had om deze overeenkomsten te sluiten.

Enkele van de aannames waarmee ik het verhaal benader, worden niet door alle uitleggers gedeeld, hoewel sommigen het ermee eens zouden zijn. Een van die aannames is dat de rentmeester technisch gezien niets onwettigs deed. Hij had een beperkte, wettige mogelijkheid om het soort dingen te doen dat hij deed. De meester had niet noodzakelijk voorzien dat hij dat zou doen. Hij hield hem nog maar korte tijd in dienst om hem de gelegenheid te geven zijn administratie over te dragen. Maar hij greep de korte gelegenheid aan die hij had om zijn toekomst veilig te stellen.

7

De kernles van de gelijkenis

Dit is volgens mij de grondbetekenis van de gelijkenis. Sommigen vinden er misschien andere betekenissen in. Ik heb predikers zelfs heel, heel andere betekenissen uit de gelijkenis horen halen, betekenissen waar ik zelf nooit op gekomen zou zijn. Maar volgens mij gaat het erom dat Jezus zegt dat wij allemaal in bepaalde opzichten in de positie van die rentmeester verkeren.

We moeten geen onrechtvaardige dingen doen. Het is belangrijk dat we beseffen dat in een gelijkenis als deze niet alles aan zo'n persoon prijzenswaardig is. Maar Hij wil één bepaald punt maken. Het is als de gelijkenis van de onrechtvaardige rechter, die we twee hoofdstukken later vinden, aan het begin van Lukas 18. Die onrechtvaardige rechter geeft toe omdat de weduwe hem zo blijft lastigvallen, hoewel haar behoeften hem niets kunnen schelen. Deze onrechtvaardige rechter neemt in de gelijkenis de plaats van God in: Degene aan Wie iets wordt gevraagd en Die de gebeden verhoort van iemand die blijft bidden. Maar Jezus suggereert beslist niet dat God onrechtvaardig is of dat het Hem niets kan schelen, zoals die rechter. In een gelijkenis als deze is het verhaal soms zo opgezet dat de personages niet in alle opzichten zijn zoals wij zouden moeten zijn, of zoals God zou willen dat wij zijn. Maar er wordt slechts één enkel punt gemaakt.

Dat ene punt is dat deze man schrander genoeg was om in te zien dat zijn mogelijkheden om voorzieningen te treffen voor zijn welzijn op de lange termijn beperkt waren. Dat is het punt dat Jezus in de gelijkenis maakt. Vermoedelijk worden we geacht de volgende gedachte als onderliggende betekenis te begrijpen: wij hebben in dit leven allemaal slechts een beperkte gelegenheid om de regelingen te treffen die nodig zijn voor ons welzijn op de lange termijn — dat wil zeggen, ons eeuwige welzijn.

8

Dit korte leven en de eeuwige toekomst

De reden dat ik dit zeg, is dat de man graag wilde dat hij in de huizen van andere mensen welkom zou zijn. Hij zou zijn positie in dit huis verliezen en hij zegt: 'Ik ga bij mensen in de gunst komen, zodat zij mij in hun huizen zullen ontvangen.' En kijk naar wat Jezus in vers 9 zegt:

En Ik zeg u: Maak uzelf vrienden met behulp van de onrechtvaardige mammon, opdat zij u, als u gebrek lijdt, zullen ontvangen in de eeuwige tenten.

LUKAS 16:9

Merk op dat de man alleen maar op zoek was naar een plek waar hij de rest van zijn leven kon wonen. Jezus past dit toe op het zoeken naar eeuwige verblijfplaatsen, verblijfplaatsen voor de eeuwigheid. Dit heeft dus te maken met de voorbereiding op je eeuwige welzijn. Het lijkt erop te wijzen dat de korte tijd — misschien een dag of twee — die deze man had nadat hij vooraf gewaarschuwd was dat hij ontslagen zou worden, te vergelijken is met het korte leven dat wij hebben en de korte tijd waarin wij mogelijkheden hebben.

Als deze man alleen maar de boeken in orde had gemaakt en verder niets had gedaan, zou hij die gelegenheid om te doen wat hij deed hebben verspild. Dan zou hij er op de lange termijn geen enkel voordeel van hebben gehad. Evenzo zullen wij, als we hier in ons leven niets doen om voorzieningen te treffen voor onze eeuwigheid, ontdekken dat onze tijd opraakt. Dan blijven we achter zonder de voordelen die we hadden kunnen regelen als we de gelegenheid hadden aangegrepen die we nu hebben.

Het idee is dat het leven van deze man in de gelijkenis uit twee delen bestaat. Er is het deel nadat hij te horen krijgt dat hij ontslagen zal worden. Tussen dat moment en zijn ontslag zaten misschien maar enkele uren of dagen. Maar daarna kwam de rest van zijn leven. Voor de rest van zijn leven wilde hij ergens veilig zijn. Aan het begin van de gelijkenis had hij dus maar heel weinig tijd om daar iets aan te doen. Die korte tijd is te vergelijken met onze hele levensduur, die inderdaad heel kort is vergeleken met de

eeuwigheid. En de rest van zijn leven, na zijn ontslag, is te vergelijken met de eeuwigheid. Het ontslag zou dan naar de dood verwijzen. Totdat we sterven, hebben we een beperkte tijd om het soort dingen te doen waardoor we, nadat we gestorven zijn, voorbereid zullen zijn om in een eeuwige verblijfplaats te zijn. Dat is volgens mij het hele punt van de gelijkenis.

9

Wereldse slimheid en onrechtvaardige mammon

Een deel van de bewoording blijft moeilijk, zelfs als we daarvan uitgaan. In het tweede deel van vers 8 staat bijvoorbeeld:

Want de mensen van deze wereld zijn onder elkaar slimmer dan de mensen van het licht.

Met de kinderen van het licht worden ongetwijfeld godvrezende mensen bedoeld, en met de kinderen van deze wereld goddeloze mensen. Misschien zegt Hij eenvoudigweg dat het vaak zo is dat wereldse mensen, die alleen voor werelds gewin werken, zich daar ijveriger voor inzetten dan godvrezende mensen zich inzetten voor werelds gewin, hoewel dat niet altijd zo is. Het punt dat Hij maakt, is dat je inderdaad slimme wereldse mensen tegenkomt die zien welke kansen ze hebben en welke beperkingen er aan hun kansen zijn. Daarom smeden ze het ijzer als het heet is. Ze streven er ijverig naar hun eigen financiële welzijn veilig te stellen.

De kinderen van het licht zijn daar vaak niet zo slim in. Misschien komt dat doordat de kinderen van het licht minder om hun financiële welzijn geven, omdat ze andere dingen belangrijk vinden. Of misschien zegt Hij dat de kinderen van het licht vaak niet zo goed als ze zouden moeten beseffen hoe ijverig ze behoren te zijn in de tijd die ze hebben. Ze hebben wel degelijk de gelegenheid om het voor de eeuwigheid goed te regelen, maar vaak begrijpen ze misschien niet hoe belangrijk het is om de nodige regelingen te treffen en daar ijverig mee bezig te zijn, zoals wereldse mensen dat zijn als het om hun eigen financiële welzijn gaat.

Hij zegt in vers 9:

Ik zeg jullie: maak vrienden met behulp van oneerlijk verkregen geld.

Deze uitdrukking, ‘onrechtvaardige mammon’, is moeilijk, omdat mammon een Aramees woord is dat geld of bezittingen betekent. Maar op zichzelf is dat niet onrechtvaardig, en Jezus zegt beslist niet dat we onrechtvaardige methoden van geldbeheer moeten gebruiken. Dit heeft commentatoren dan ook voor een raadsel gesteld. Waarom noemt Jezus het de onrechtvaardige mammon? Sommige vertalingen formuleren het eenvoudigweg anders, als ‘wereldse rijkdom’, waarbij ze het woord ‘onrechtvaardige’ vervangen door ‘wereldse’. Maar ‘werelds’ en ‘onrechtvaardig’ zijn geen synoniemen, en daarom is het heel moeilijk te weten wat we hiermee aan moeten.

Misschien zegt Hij eenvoudigweg dat deze man in deze gelijkenis dingen deed die niet rechtvaardig waren. Hij was een onrechtvaardige rentmeester. Zijn geldbeheer was onrechtvaardig. En geld wordt vaak voor onrechtvaardige doeleinden gebruikt, misschien wel vaker dan niet. Misschien brengt Hij geld op dit moment gewoon met deze onrechtvaardigheid in verband vanwege de context van de gelijkenis, aangezien onrechtvaardige mensen degenen zijn die het meeste belang hechten aan het verdienen van veel geld. Toch blijft het vreemd dat Hij deze uitdrukking gebruikt. Hij gebruikt de uitdrukking zelfs opnieuw in vers 11:

Als u dan wat betreft de onrechtvaardige mammon niet trouw bent geweest, wie zal u het ware toevertrouwen?

LUKAS 16:11

Blijkbaar suggereert Hij dat je trouw kunt zijn in de onrechtvaardige mammon. Trouw zijn in de onrechtvaardige mammon zou dus niet betekenen dat je onrechtvaardig bent. Dit blijft enigszins een onopgelost probleem: waarom noemt Jezus het de onrechtvaardige mammon?

10

Met geld vrienden maken voor de eeuwigheid

Hoe dan ook, ik meen dat de New International Version dit parafraseert als ‘worldly wealth’, en dat is wat Hij bedoelt. Waarom Hij het de onrechtvaardige mammon noemt, is misschien niet te verklaren, maar het is niet moeilijk om te weten waar Hij naar verwijst. Hij heeft het over wereldse rijkdom. En Hij zegt dat je daarmee, met je geld, vrienden voor jezelf moet maken, zodat zij je kunnen ontvangen wanneer jij bezwijkt, dat wil zeggen wanneer je sterft, of wanneer het bezwijkt, dat wil zeggen wanneer het geld opraakt. Beide lezingen zijn mogelijk op grond van verschillende handschriften; de aangehaalde HSV geeft dit weer als ‘als u gebrek lijdt’. Maar hoe dan ook, Hij heeft het over het moment waarop je sterft of waarop je geld opraakt. Wanneer je sterft, raakt het ook op.

Aan het einde van je leven kunnen zij je ontvangen in eeuwige woonplaatsen. Wie ‘zij’ zijn, is niet duidelijk. Omdat de woonplaatsen waarin ze je verwelkomen eeuwig zijn, mogen we concluderen dat zij, wie ze ook zijn, mensen zijn die in de hemel zijn. Het zouden engelen kunnen zijn. Het zouden rechtvaardige mensen kunnen zijn die ons zijn voorgedaan en die ons verwelkomen wanneer we binnenkomen. Het zouden zelfs de mensen kunnen zijn die wij door het gebruik van ons geld hebben geholpen.

Vrienden maken met behulp van geld betekent ongetwijfeld iets geestelijkers dan het zo klinkt. Gebruik je geld om zielen te winnen, de armen te helpen en mensen goed te doen, zodat zij daar in de hemel zullen zijn om je te begroeten en je daar welkom te heten. De woonplaatsen waarin zij je verwelkomen, zijn eeuwige woonplaatsen. Op een dag zul je deze woonplaats verlaten en de eeuwigheid binnengaan. Het is geweldig als je hier nu met behulp van je geld enkele vrienden kunt maken. Laten we enkele mensen tot bekering brengen en mensen goeddoen van wie we mogen aannemen dat ze uiteindelijk in de hemel terechtkomen, zodat zij je kunnen verwelkomen wanneer je naar de hemel gaat.

In de gelijkenis aan het einde van dit hoofdstuk hebben we een man die stierf, een bedelaar die stierf, en hij werd verwelkomd in de tegenwoordigheid van Abraham. Hij lag aan de boezem van Abraham. En misschien is dit dus wat Jezus in gedachten heeft:

rechtvaardige mensen zoals Abraham, die ons zijn voorgegaan, zullen je begroeten en verwelkomen in deze eeuwige woonplaatsen als je hier met je rentmeesterschap hebt gedaan wat je moest doen. Aan dit hele onderwijs ligt het idee van rentmeesterschap ten grondslag. Deze man was rentmeester over de bezittingen van iemand anders, en wij zijn rentmeesters over de dingen van anderen. Daarom zegt Jezus dat we het geld moeten gebruiken. Wij gebruiken Gods geld en wij zijn Zijn rentmeesters. We zouden het zo moeten gebruiken dat daardoor de hemel wordt verrijkt, en wijzelf ook, want als we trouw zijn geweest, zullen we worden verwelkomd in de hemel, in eeuwige woonplaatsen.

11

Trouw en eerlijkheid in kleine dingen

Dat gezegd hebbende, denk ik dat de verzen 10 tot en met 12 er mogelijk als een nuancering staan. Het is mogelijk dat de verzen 10 tot en met 12 eigenlijk helemaal niet zozeer verband houden met de gelijkenis, en gewoon aanvullende lessen zijn over het gebruik van geld. Zo kun je het zien. Maar een andere uitleg is ook mogelijk. De geprezen man was weliswaar een verstandige en gewiekste rentmeester, maar hij deed ook ontrouwe en slechte dingen. Daarom zegt Hij als het ware: ‘Gebruik je geld zo dat je daarmee eeuwige woningen voor jezelf verwerft. Maar wees in andere opzichten niet per se zoals deze man.’

In één opzicht geeft deze man een goed voorbeeld: iemand die inzag dat zijn kans maar beperkt was, die kans aangreep en zijn toekomst op lange termijn veiligstelde. Daar moeten we allemaal een les uit trekken. Maar terwijl we dat doen, en terwijl we onze mammon gebruiken om vrienden te maken, moeten we ons aan hogere beginselen houden dan deze man deed: beginselen van trouw, beginselen van eerlijkheid en nog enkele andere dingen.

En dus zegt Hij:

Wie trouw is in het minste, is ook in het grote trouw.
En wie onrechtvaardig is in het minste, is ook in het grote onrechtvaardig.

LUKAS 16:10

Omdat Jezus het woord ‘onrechtvaardig’ ook gebruikte om de rentmeester in de gelijkenis te beschrijven — hij was de onrechtvaardige rentmeester — lijkt Hij Zijn discipelen ervoor te waarschuwen onrechtvaardig te zijn. Net als hij moet je je voorbereiden op je toekomst, maar anders dan hij moet je niet onrechtvaardig zijn. Je moet trouw zijn.

In het echte leven zal aan een man die in zijn zaken onrechtvaardig is, niet meer zakelijke verantwoordelijkheid worden toevertrouwd. Aan iemand die in kleine dingen ontrouw is, zal niet het beheer over andere dingen worden gegeven, omdat hij heeft laten zien dat hij ontrouw is. Het zit in zijn karakter. Een man bewijst zichzelf in deze kleine dingen, en als hij trouw is, krijgt hij meer dingen.

Denk aan de gelijkenis van de ponden, waarin de meester tegen degenen die goed hadden geïnvesteerd, de rentmeesters die goed hadden geïnvesteerd, zei:

En hij zei tegen hem: Goed gedaan, goede dienaar! Wees, omdat u in het minste trouw bent geweest, machthebber over tien steden.

LUKAS 19:17

12

Trouw nu en verantwoordelijkheid later

of iets in die trant. Als je op de lagere niveaus van verantwoordelijkheid, dat wil zeggen in dit leven, laat zien dat je uit het juiste hout gesneden bent, kunnen je in het volgende leven grotere verantwoordelijkheden worden toevertrouwd. Deze onrechtvaardige

rentmeester zou daar echter geen goed voorbeeld van zijn. Ik denk dat Jezus misschien laat zien dat niet alles in de gelijkenis nagevolgd moet worden.

Daarmee bedoelt Hij ongetwijfeld beloningen in de hemel, of misschien zelfs in dit leven. Als God je een kleine zaak toevertrouwt en je daarin trouw bent, kan Hij je verhogen, zoals bijvoorbeeld Jozef. Jozef was trouw in het huis van Potifar.

Uiteindelijk werd hij verheven tot heerser over Egypte. En zo kan het zijn dat iemand die op de lagere niveaus trouw is, zelfs in dit leven verhoogd zal worden. Maar in deze passage denkt Jezus zeker aan het volgende leven.

En als u wat betreft het goed van een ander niet trouw bent geweest, wie zal u het uwe geven?

LUKAS 16:12

Nogmaals, de rentmeester was niet echt trouw geweest met wat van een ander was. Hij was niet trouw geweest aan zijn meester. En dus is het niet helemaal realistisch dat hij denkt dat iemand hem als gevolg daarvan iets zal geven. Als jij je vroegere meester bedriegt door mij een goede deal te geven, en je vervolgens wilt dat ik je als mijn beheerder in dienst neem, zal ik denken: 'Wacht eens even. Ik weet niet zo zeker dat je bij mij niet zou doen wat je bij hem hebt gedaan.'

Het kan dus heel goed zijn dat Jezus zegt dat dit verhaal zijn beperkingen heeft. Uit dit verhaal valt een les te leren, maar er zijn enkele aspecten ervan die niet helemaal realistisch zijn en die zeker niet nagevolgd moeten worden.

13

God dienen of de mammon dienen

Dan zegt Hij in vers 13:

Geen huisslaaf kan twee heren dienen, want hij zal of de ene haten en de ander liefhebben, of hij zal zich aan de ene hechten en de ander minachten. U kunt niet God dienen en de mammon.

LUKAS 16:13

Dit staat ook in de Bergrede in Mattheüs 6.

Wat betekent het om geld te dienen of God te dienen? Hij heeft het erover dat je de slaaf bent van de ene of de andere meester. Wat doet een meester? Om te beginnen schrijft een meester je gedrag voor. Als je Gods dienaar bent, zal Gods wil je gedrag voorschrijven. Als je de dienaar van geld bent, als dat je meester is, dan zal je gedrag worden bepaald door de zorg om je geld te vermeerderen. Je zult gewiekt zijn, maar niet per se ethisch. Je zult doen wat je financiële voordelen vergroot, maar daarmee dien je niet per se God. Want bij je pogingen om jezelf rijk te maken, kun je bij sommige dingen daadwerkelijk de grens overschrijden van wat God zou willen dat je doet. Dat gebeurt voortdurend.

Je kunt niet God dienen en geld dienen. Ze kunnen niet allebei je meester zijn. Je kunt God dienen en geld goed beheren, maar dat is iets anders. God dienen betekent dat je Zijn belangen, Zijn ethische normen en Zijn wil op de eerste plaats zet. Het kan zijn dat je als gevolg daarvan ook geld goed beheert. Maar als je de belangen van geld en rijkdom op de eerste plaats zet, zul je op een bepaald moment beslist tegen Gods wil ingaan. Eerlijk gezegd kun je in veel gevallen meer geld verdienen door oneerlijk te zijn dan door eerlijk te zijn. Je kunt dus niet beide dienen.

14

Menselijke waarden tegenover Gods oordeel

Vers 14:

En al deze dingen hoorden ook de Farizeeën, die geldzuchtig waren, en zij beschimpten Hem. En Hij zei tegen hen: U bent het die uzelf rechtvaardigt voor de mensen, maar God kent uw hart. Want wat hoog is onder de mensen, is een gruwel voor God.

LUKAS 16:14-15

Deze uitspraak benadrukt hoe anders God de dingen ziet dan de mens. Denk eraan dat Paulus in Romeinen hoofdstuk 12 zei:

En word niet aan deze wereld gelijkvormig, maar word veranderd door de vernieuwing van uw gezindheid om te kunnen onderscheiden wat de goede, welbehaaglijke en volmaakte wil van God is.

ROMEINEN 12:2

in Romeinen 12:2. Je denken moet worden omgevormd naar Gods manier om de dingen te zien, want van nature zien wij de dingen zoals de mens ze ziet.

De waarden en de filosofie van de mens worden ons voortdurend opgedrongen door advertenties, gesprekken die we opvangen en adviezen die worden gegeven. De waarden van de mens worden ons voortdurend ingeprent. Daardoor denken we dat bepaalde dingen waardevol zijn, omdat de mens in dit leven, zonder rekening te houden met God, ze waardevol vindt. Maar in veel gevallen zijn de dingen waaraan mensen grote waarde hechten of die zij hoogachten een gruwel voor God.

Denk eraan dat Jezus tegen Petrus en de discipelen in Caesarea Filippi zei dat Hij gekruisigd zou worden. Petrus zei:

En Petrus nam Hem apart en begon Hem te bestraffen; hij zei:
God zij U genadig, Heere, dit zal beslist niet met U gebeuren!

MATTHEÛS 16:22

Jezus zei tegen Petrus — of eigenlijk tegen satan:

Maar Hij keerde Zich om en zei tegen Petrus: Ga weg achter Mij, satan! U bent een struikelblok voor Mij, want u bedenkt niet de dingen van God, maar die van de mensen.

MATTHEÛS 16:23

Volgens menselijke waarden zou je beslist aan een pijnlijke dood moeten ontsnappen als dat mogelijk is. Maar wat als God wil dat je een pijnlijke dood sterft? De waarden van de mens zullen daar niet welwillend tegenover staan. Die van Petrus waren dat niet. Hij bedacht de dingen van de mens, niet de dingen van God.

Jezus wijst er dus op dat de prioriteiten en waarden van mensen volledig op de schop moeten. Zij moeten vernieuwd worden in hun denken, want het is heel natuurlijk dat menselijke waarden in ons zijn ingeprint door de cultuur om ons heen en, in veel gevallen, door onze opleiding en opvoeding. Hij zegt dat de dingen die mensen hoogachten niet slechts dingen zijn die God niet hoogacht. Ze zijn een gruwel voor Hem. Bij sommige van deze dingen staat Gods houding er lijnrecht tegenover die van de mens.

Jezus zegt dat in de context van de Farizeeën die zichzelf tegenover de mensen rechtvaardigen, dat wil zeggen: zichzelf er bij andere mensen goed uit laten zien. Vermoedelijk achtten de mensen de Farizeeën hoog. Maar Hij zegt dat Gods waardering van dingen en mensen tegengesteld is aan die van de mens. Jullie rechtvaardigen jezelf, maar wat als God jullie niet rechtvaardigt? Wat als God jullie een gruwel vindt? Alleen omdat je aanzien hebt verworven in de ogen van mensen, betekent dat nog niet dat God hoog over je denkt.

15

Van Wet en Profeten naar Gods Koninkrijk

Hij zei:

De Wet en de Profeten zijn er tot Johannes. Vanaf die tijd wordt het Koninkrijk van God verkondigd, en ieder doet het geweld aan. En het is gemakkelijker dat de hemel en de aarde voorbijgaan, dan dat één tittel van de wet wegvalt.

LUKAS 16:16-17

Dit lijkt op iets wat Jezus in Mattheüs 11 zei, namelijk dat de Wet en de Profeten er waren tot Johannes. Het punt lijkt te zijn dat het tijdperk van de Wet en de Profeten, het oude verbond en de wetten die daarmee samenhangen, geldig en bindend waren tot en met de tijd van Johannes. Johannes zelf leefde en stierf onder de bepalingen van het oude verbond. Maar zijn komst was het teken en de aanwijzing dat er iets aan het veranderen was, dat er een nieuw tijdperk aanbrak. Johannes predikte:

en zei: Bekeer u, want het Koninkrijk der hemelen is nabijgekomen.

MATTHEÛS 3:2

Dat betekent dat het Koninkrijk van God er binnenkort zal zijn, en dat zal de Wet en de Profeten verdringen.

De bediening van Johannes wordt hier voorgesteld als het scharnierpunt, de overgang tussen het verdwijnen van het stelsel van het oude verbond en de invoering van een nieuw stelsel: het Koninkrijk van God, dat kennelijk de Wet en de Profeten vervangt. Het is daarom vrij duidelijk dat de Wet en de Profeten voorbijgaan en door het Koninkrijk van God worden verdrongen en vervangen.

Johannes predikte dat het Koninkrijk van God op handen was, en Jezus predikte dat het aanwezig was. Deze overgang vond dus plaats tijdens het leven van Jezus. Jezus zei in Mattheüs 12:28:

Maar als Ik door de Geest van God de demonen uitdrijf, dan is het Koninkrijk van God bij u gekomen.

MATTHEÛS 12:28

In Lukas 17, het volgende hoofdstuk dat we na dit hoofdstuk behandelen, zei Jezus:

Het Koninkrijk van God komt niet op waarneembare wijze; het is in uw midden.

LUKAS 17:20-21

Het Koninkrijk was gekomen in de persoon van Christus, en dat vervangt de Wet en de Profeten als ethisch stelsel en als beschrijving van de plicht van de mens. Jezus geeft dus aan dat de Wet in wezen voorbijgegaan is, maar dan volgt de uitspraak:

16

De wet vervuld en veranderd in Christus

Hemel en aarde zullen nog eerder verdwijnen dan dat één lettertje van de wet vervalt.

Dat de Wet zou wegvallen, zou schijnbaar betekenen dat zij niet vervuld werd, maar voortijdig bezweek of vanzelf verdween. Jezus leerde iets soortgelijks in de Bergrede in Mattheüs 5, waar Hij zei:

Denk niet dat Ik gekomen ben om de Wet of de Profeten af te schaffen; Ik ben niet gekomen om die af te schaffen, maar te vervullen.

MATTHEÛS 5:17

Het is duidelijk dat de vervulling van de Wet enkele veranderingen in de Wet teweegbrengt. Wat betekent het de Wet te vervullen? Als de Wet vervuld is, heeft zij niet gefaald, maar is zij beslist veranderd.

In Hebreeën 7:12 spreekt de schrijver erover dat Jezus priester is naar de ordening van Melchizedek. Dit is een andere ordening van priesterschap dan men onder het Oude Testament kende, want het Oude Testament kende alleen de ordening van Aäron en de Levieten. Maar Jezus heeft nu een nieuw priesterschap, dat niet naar de ordening van Aäron is. In Hebreeën 7:12 staat:

Als het priesterschap verandert, vindt er immers ook noodzakelijkerwijs een verandering van de wet plaats.

HEBREEËN 7:12

De wet moet wel veranderd zijn als er een nieuw priesterschap is, want de wet kende maar één priesterschap, dat van Aäron, en nu is er een nieuw priesterschap dat het heeft vervangen.

De wet is dus inderdaad voorbijgegaan en veranderd, maar hij heeft niet gefaald. Jezus kwam niet om hem teniet te doen. Hij kwam om hem te vervullen. Wanneer iets vervuld is, heeft het niet gefaald. Het heeft zijn doel vervuld. Neem bijvoorbeeld een profetie die de geboorte van Christus in Bethlehem voorspelt, de profetie in Micha. Toen Jezus in Bethlehem werd geboren, faalde de profetie niet. De profetie slaagde juist. Ze vervulde haar doel. Maar we kijken niet naar die profetie in de verwachting dat er nog iets in de toekomst zal gebeuren. Ze dient niet langer hetzelfde doel als voorheen.

Zo was het ook met de wet. De wet wees vooruit naar Christus, en Hij kwam en was de vervulling ervan. Nu neemt de wet niet langer dezelfde plaats in als vroeger. Het is nu iets wat zijn doel heeft gediend en in zekere zin is vervangen. Maar hij is vervangen in de zin van de vergelijking die ik gewoonlijk gebruik: volwassenheid die de kindertijd vervangt.

17

Van de kindertijd van de wet naar volwassenheid

Wanneer een kind wordt geboren, voorspellen de aanwezigheid en het bestaan van dat kind dat er op een dag een volwassene zal bestaan. Kinderen groeien doorgaans op tot volwassenen, tenzij er iets vreselijk tragisch gebeurt wat dat verhindert. De normale gang van zaken is dat een kind opgroeit tot een volwassene. Wanneer een kind wordt geboren, verwacht je dat er op een dag een volwassene zal zijn. Zolang het kind er in de tussentijd is, herken je het als een kind. Maar wanneer het volwassen wordt, zie je geen kind meer. Het kind is niet gestorven of tenietgedaan. Het kind is vervuld. Het kind heeft de volwassenheid bereikt. Het kind bestaat niet langer als kind, maar bestaat nu als volwassene. Dat is iets anders.

De wet was de kindertijd van de mensheid. De vervulling is de volwassenheid van de mensheid. Paulus gebruikt dat beeld zelf in Galaten 4, waar hij erover spreekt dat de mensheid onder de wet stond, of in elk geval de Joden, voordat Jezus kwam. Maar toen Jezus kwam, stonden zij niet langer onder de wet.

Hij zegt het zo in Galaten 4:1:

Ik zeg echter: Zolang de erfgenaam een onmondig kind is, verschilt hij in niets van een slaaf, hoewel hij heer is van alles;

GALATEN 4:1

Hij bedoelt de wet.

Maar toen de volheid van de tijd gekomen was, zond God Zijn Zoon uit, geboren uit een vrouw, geboren onder de wet, om hen die onder de wet waren, vrij te kopen, opdat wij de aanneming tot kinderen zouden ontvangen.

GALATEN 4:4-5

Het hier gebruikte Griekse woord voor ‘zonen’ duidt volgens Gregg op volwassen zonen, in tegenstelling tot jonge kinderen; de HSV vertaalt het met ‘kinderen’.

Hij zegt:

Zo waren ook wij, toen wij nog onmondige kinderen waren, als slaven onderworpen aan de grondbeginselen van de wereld.

GALATEN 4:3

Hij spreekt over zichzelf en andere Joden. De Joden onder de wet waren als kinderen. Zij waren erfgenamen van het Koninkrijk, maar het Koninkrijk was nog niet gekomen. Als onvolwassen erfgenamen werden zij onder voogden gehouden, onder de voogdij van de wet zelf. Zij verkeerden in slavernij en waren eigenlijk niet beter af dan slaven, die zich alleen maar aan de regels hielden. Maar toen Jezus kwam, was de tijd aangebroken. Dat was de door de Vader vastgestelde tijd waarop het kind zijn voorrechten als volwassene zou krijgen. Zo heeft met het voorbijgaan van de wet de volwassenheid de kindertijd vervangen.

18

Echtscheiding als overspel

Ieder die zijn vrouw verstoot en met een andere trouwt, pleegt overspel en ieder die met een vrouw trouwt die door haar man verstoten is, pleegt ook overspel.

LUKAS 16:18

Alle commentatoren erkennen dat het vreemd is om dit onderwijs over echtscheiding juist op deze plaats te zetten. Het vormt geen specifieke illustratie van het idee dat de wet voorbijgaat, want de wet zelf heeft nooit werkelijk gezegd dat echtscheiding overspel is. Hij zegt dus niet: ‘Zoals het onder de wet was, toen echtscheiding overspel was, zo is het nog steeds.’ Hij zegt hier niets over het voortduren van iets uit het Oude Testament.

Het is niet duidelijk waarom dit überhaupt ter sprake wordt gebracht in een hoofdstuk dat zich voornamelijk bezighoudt met economische zaken. Het kan iets te maken hebben met de bronnen die Lukas gebruikte. Misschien bevatte de bron die hij gebruikte de gelijkenis van de onrechtvaardige rentmeester en daarna dit andere materiaal. Maar misschien bevatte een andere bron de gelijkenis, of het verhaal, van Lazarus en de rijke man, en voegde Lukas die hier toe. Daardoor lijkt het hele hoofdstuk, op deze woorden na, in de categorie financiën te vallen. Niemand weet werkelijk waarom juist deze uitspraak over echtscheiding hier staat, maar toch moeten we de inhoud ervan behandelen.

Het lijkt te zeggen dat iedereen die scheidt en hertrouwt, daardoor overspel pleegt, en dat zelfs de tweede partner van de gescheiden persoon bij het overspel betrokken is. Waarom zou dat zo zijn? De veronderstelling is natuurlijk dat een tweede huwelijk overspel is om de eenvoudige reden dat het eerste huwelijk niet voorbij is.

Als een alleenstaande die ongetrouwd is met iemand trouwt, pleegt die persoon geen overspel, tenzij degene met wie hij of zij trouwt met iemand anders getrouwd is. Het idee is dat er sprake is van overspel omdat het eerste huwelijk niet werkelijk ontbonden is. De persoon is nog steeds met zijn of haar eerste huwelijkspartner getrouwd en pleegt overspel door met de tweede huwelijkspartner samen te zijn. De onderliggende ethiek hiervan is dat je niet twee huwelijkspartners tegelijk kunt hebben.

19

De strenge formulering in Lukas en Markus

Jezus noemt in deze specifieke weergave van Zijn onderwijs in Lukas geen enkele uitzondering. Hij laat het klinken alsof echtscheiding en hertrouwen altijd overspel zijn. De vroege gemeente nam dit standpunt daadwerkelijk in. De vroege kerkvaders schenen te geloven dat er nooit enig excuus was voor echtscheiding of hertrouwen en dat het altijd onaanvaardbaar was. Ik ken enkele christenen die dat standpunt ook innemen, en zij gebruiken een vers als dit om dat te zeggen. Je kunt begrijpen waarom ze dat zouden doen.

Kijk naar Markus hoofdstuk 10. Daar hebben we Markus' versie van deze uitspraak. Vers 11 en 12 zeggen:

En Hij zei tegen hen: Wie zijn vrouw verstoot en met een andere trouwt, pleegt overspel tegen haar.

MARKUS 10:11

Dan voegt Markus eraan toe, wat geen van de andere evangeliën doet:

En als een vrouw haar man verstoot en met een andere trouwt, pleegt zij ook overspel.

MARKUS 10:12

De andere evangeliën noemen zelfs de mogelijkheid niet dat een vrouw scheidt, omdat het in de Joodse samenleving onmogelijk of zeer zeldzaam was dat een vrouw toestemming kreeg om van haar man te scheiden. Een man kon vrij gemakkelijk van zijn vrouw scheiden. Een vrouw die van haar man wilde scheiden, had niet helemaal dezelfde rechten. Daarom noemt noch Mattheüs, noch Lukas het idee dat een vrouw van haar man scheidt. Maar Markus doet dat wel.

We weten wel dat er enkele gevallen waren, want Herodias was van haar man Filippus gescheiden en bij Herodes gaan wonen. In de Romeinse wereld konden vrouwen van hun man scheiden. Markus schreef zijn evangelie voor een Romeins publiek. Het kan zijn dat Jezus tegen Zijn Joodse publiek niets zei over een vrouw die scheidt, maar dat Markus, of Petrus, die achter het evangelie van Markus staat, de toepassing in beide richtingen doortrok, naar mannen en vrouwen, aangezien vrouwen in de Romeinse wereld van hun man konden scheiden. Het is moeilijk te zeggen, maar het belangrijkste om op te merken is dat er zowel in Lukas als in Markus geen uitzondering wordt gegeven. Het wordt gesteld alsof het absoluut is.

20

De uitzondering voor ontucht in Mattheüs

Dit levert een klein interpretatieprobleem op wanneer we kijken naar wat Jezus volgens het evangelie van Mattheüs zegt. Mattheüs laat Jezus tweemaal over echtscheiding en hertrouwen spreken, en op beide plaatsen noemt Hij inderdaad een uitzondering. In Mattheüs 5:32, in de Bergrede, zei Jezus:

Maar Ik zeg u dat wie zijn vrouw verstoot om een andere reden dan hoererij, maakt dat zij overspel pleegt; en wie met de verstotene trouwt, pleegt ook overspel.

MATTHEÛS 5:32

Daarmee wordt vermoedelijk een vrouw bedoeld die niet vanwege ontucht verstoten is; dat is immers de voorwaarde die Hij eerder noemt. Hier klinkt het alsof het onderwijs van Markus en Lukas waar is, met één uitzondering. Gregg begrijpt Jezus' uitspraken gezamenlijk zo: als je van je vrouw scheidt en met een ander trouwt, pleeg je overspel, en wie met de verstoten vrouw trouwt, pleegt eveneens overspel, behalve wanneer ontucht de reden voor de echtscheiding was.

Mattheüs noemt het hier, en het komt opnieuw ter sprake in Mattheüs 19. Trouwens, de situatie in Mattheüs 19 loopt parallel met die in Markus 10. Het is dus dezelfde gelegenheid, hetzelfde onderwijs. In Mattheüs 19:9 zei Jezus:

Maar Ik zeg u: Wie zijn vrouw verstoot anders dan om hoererij en met een ander trouwt, die pleegt overspel, en wie met de verstotene trouwt, pleegt ook overspel.

MATTHEÛS 19:9

Hetzelfde onderwijs. Zowel in Mattheüs 5:32 als in Mattheüs 19:9 onderwijst Jezus hierover, en Hij neemt de uitzondering erin op. Maar Markus en Lukas noemen de uitzondering niet.

Er zijn in feite een paar manieren waarop dit opgelost kan worden. Sommige mensen die ik gekend heb, hebben gezegd:

De uitzondering die in Mattheüs staat, stond er oorspronkelijk niet. Een of andere kopiist heeft die toegevoegd, en in de oudere handschriften stond geen uitzondering.

Ze zeggen dit als een geloofsdaad, want er zijn geen oudere handschriften van Mattheüs waarin die uitzondering ontbreekt. Alle handschriften van Mattheüs bevatten haar. Ze zeggen:

Dat is een fout in de tekst. Uit Markus en Lukas weten we dat er geen uitzondering werd genoemd. Dus als we deze uitzondering in Mattheüs tegenkomen, moeten we ervan uitgaan dat iemand die later heeft toegevoegd.

Dat hoeven we helemaal niet aan te nemen. Er zijn andere oplossingen. Omdat er geen enkel bewijs uit handschriften bestaat voor zo'n latere invoeging van deze uitzonderingen in Mattheüs, lijkt die oplossing niet de oplossing te zijn die het meest voor de hand ligt.

21

Verkorte uitspraken in de evangeliën

Er is nog een andere reeks mogelijkheden. Eén daarvan is dat Mattheüs de woorden van Jezus weergeeft zoals ze werkelijk waren, met inbegrip van de uitzondering, en dat Markus en Lukas de uitspraak verkorten en de uitzondering eenvoudigweg weglaten, maar ervan uitgaan dat die erbij gedacht wordt. Dit is een mogelijkheid, want wanneer we parallelle uitspraken in de evangeliën aantreffen en een uitspraak in het ene evangelie langer of meer genuanceerd is dan in het andere, nemen we gewoonlijk aan dat de nuancering die in het ene evangelie wordt gegeven ook in het andere begrepen moet worden.

Laat me je daar een voorbeeld van geven. Mattheüs, Markus en Lukas verwijzen er alle drie naar dat Jezus zegt dat aan dat geslacht geen teken gegeven zal worden. Vooral het evangelie van Markus laat het daarbij. In Markus 8:12 zegt Jezus:

En Hij zuchtte diep in Zijn geest en zei: Waarom verlangt dit geslacht een teken? Voorwaar, Ik zeg u: Eer aan dit geslacht een teken gegeven zal worden!

MARKUS 8:12

Zowel Mattheüs als Lukas bevatten ook deze uitspraak van Jezus, maar zowel Mattheüs als Lukas laten Hem zeggen:

Aan deze mensen zal geen teken worden gegeven

Maar Hij antwoordde en zei tegen hen: Een verdorven en overspelig geslacht verlangt een teken, maar het zal geen teken gegeven worden dan het teken van Jona, de profeet.

MATTHEÛS 12:39

in Mattheüs 12 vers 39, opnieuw in Mattheüs 16 vers 4 en in Lukas 11 vers 29. In Markus 8 vers 12 wordt Jezus voorgesteld als iemand die zegt:

Aan deze generatie zal geen teken worden gegeven.

Maar in de parallelle passages in Mattheüs en Lukas gaat het verder:

Er zal geen teken worden gegeven, behalve het teken van Jona.

Wat moeten we met dit verschil doen? Het is een vergelijkbaar geval, want de ene uitspraak lijkt absoluut en de andere uitspraken lijken een nadere bepaling te bevatten. Met de uitspraken over echtscheiding is het precies hetzelfde. Markus en Lukas bevatten geen uitzonderingen of nadere bepalingen. Wie scheidt en hertrouwt, pleegt overspel. Maar Mattheüs brengt op twee plaatsen wel een nadere bepaling aan. Welke kant moeten we op? Moeten we aannemen dat de nadere bepalingen die Mattheüs geeft, onterecht zijn?

Bij het teken dat aan die generatie gegeven zou worden, nemen we allemaal aan dat Markus, wanneer hij zegt dat aan deze generatie geen teken gegeven zal worden, eenvoudigweg een verkorte weergave geeft van wat naar wij weten een langere uitspraak was. Daarin stond wel één nadere bepaling, die in Mattheüs en Lukas wordt bevestigd. Waarom zouden we dat bij echtscheiding ook niet aannemen? We moeten hiermee een van twee kanten op. Óf Mattheüs heeft iets toegevoegd aan wat Jezus zei, omdat Jezus de uitspraak over echtscheiding zonder uitzondering deed zoals Markus en Lukas die weergeven, óf Jezus heeft de uitzondering inderdaad gegeven en Markus en Lukas hebben die weggelaten.

22

Hyperbool en Mattheüs' verduidelijking

Als je het zo formuleert, klinkt het alsof iemand de uitspraken van Jezus onjuist heeft weergegeven. Óf Mattheüs heeft aan wat Jezus zei iets toegevoegd wat Jezus nooit gezegd heeft, óf Markus en Lukas hebben iets heel belangrijks weggelaten wat Jezus wel gezegd heeft. We kunnen aannemen dat een van deze evangelienschrijvers zich schuldig heeft gemaakt aan een kunstgreep om te veranderen wat Jezus zei. Of we kunnen het zo begrijpen: misschien heeft Jezus het inderdaad gezegd zonder de uitzondering te noemen, maar zag Mattheüs in dat dit weer een van de vele gevallen van hyperbool in het onderwijs van Jezus was.

Jezus gebruikte vaak hyperbool. Toen Hij zei dat aan deze generatie geen teken gegeven zou worden, was dat in feite een hyperbool, want er was werkelijk één uitzondering. Het klinkt absoluut, maar dat is het niet. Bij hyperbool wordt iets heel stellig en in heel absolute bewoordingen gezegd, alsof er geen uitzonderingen zijn, terwijl die er in werkelijkheid wel zijn. Dit gebeurt vele malen in de Schrift.

Het is heel goed mogelijk dat Jezus inderdaad zei:

En Hij zei tegen hen: Wie zijn vrouw verstoot en met een andere trouwt, pleegt overspel tegen haar.

MARKUS 10:11

punt, maar niet bedoelde dat dit moest worden opgevat alsof er werkelijk geen enkele uitzondering was. Mattheüs was zelf een van de apostelen. Hij was erbij om de uitspraak te horen en heeft enkele jaren lang in besloten kring gesprekken met Jezus gevoerd. Hij wist heel goed dat de uitspraak van Jezus enkele uitzonderingen toeliet. Hij kon dus verduidelijken dat Jezus natuurlijk niet bedoelde gevallen uit te sluiten waarin er hoererij had plaatsgevonden.

We moeten óf zeggen dat de uitzondering bestaat, óf dat Mattheüs geen betrouwbare getuige is. Mattheüs heeft óf iets verzonnen wat Jezus niet bedoelde, óf Jezus heeft werkelijk gezegd wat Mattheüs zegt, óf Mattheüs heeft het misschien als verduidelijking toegevoegd, omdat hij wist dat dit werkelijk was wat Jezus geloofde. Hoewel Hij het misschien heeft gezegd zonder een uitzondering te noemen, kunnen er heel goed uitzonderingen zijn geweest die Jezus zou toestaan. Mattheüs wist heel goed dat dit het geval was en heeft dat misschien verduidelijkt, net zoals de ene evangelienschrijver soms beter verduidelijkt wat Jezus zegt dan een andere.

23

Paulus over verlating door een ongelovige

Hoe dan ook krijgen we van Paulus een interessante verheldering over dit onderwerp. Paulus is ook een apostel en heeft beslist het gezag om te onderwijzen en uit te leggen wat Jezus zei. In 1 Korinthe 7 zegt Paulus in vers 10:

Maar de gehuwden beveel ik — niet ik, maar de Heere — dat een vrouw niet zal scheiden van haar man — en als zij toch gaat scheiden, moet zij ongehuwd blijven of zich met haar man verzoenen — en dat een man zijn vrouw niet zal verlaten.

1 KORINTHE 7:10-11

Dat klinkt absoluut. Ook daar wordt geen uitzondering genoemd. Het klinkt meer als de versie die Markus en Lukas van Jezus' uitspraak geven: geen uitzonderingen. Maar dan zegt Paulus in vers 12:

Maar tegen de anderen zeg ik, niet de Heere: Als een broeder een ongelovige vrouw heeft en zij er van harte mee instemt bij hem te wonen, moet hij haar niet verlaten. En als een vrouw een ongelovige man heeft en deze stemt er van harte mee in bij haar te wonen, moet zij hem niet verlaten.

1 KORINTHE 7:12-13

Vervolgens zegt hij in vers 15:

Maar als de ongelovige scheiden wil, laat hij scheiden. De broeder of de zuster is in zulke gevallen niet gebonden. God heeft ons echter tot vrede geroepen.

1 KORINTHE 7:15

De woorden:

„Als de ongelovige weggaat” verwijzen duidelijk naar het verlaten van het huwelijk. Hij zegt dat de broeder of zuster in die situatie niet langer gebonden is, gebonden door het huwelijksverbond. De ongelovige heeft het verbroken en de ongelovige is vrij.

Paulus noemt in de verzen 10 en 11 geen enkele uitzondering op de uitspraak dat een man niet van zijn vrouw moet scheiden en dat een vrouw niet van haar man moet scheiden. Maar vervolgens geeft hij ons in de verzen 12 tot en met 15 schijnbaar een uitzondering, vooral in vers 15. Hoe dan ook geeft Paulus aan dat echtscheiding altijd vermeden moet worden, tenzij ze onvermijdelijk is. Als de ongelovige probeert het huwelijk kapot te maken en het huwelijk te verlaten, kan de gelovige daar niet bijzonder veel aan doen. God houdt de gelovige er niet verantwoordelijk voor het huwelijk in stand te houden wanneer de ongelovige het tegen de wil van de gelovige kapot heeft gemaakt.

24

Twée soorten huwelijken in 1 Korinthe 7

Er valt hier nog iets anders op. De uitzondering die Paulus in vers 12 geeft, is gericht „tot de overigen”. Wat bedoelt hij met „de overigen”? Het is duidelijk een andere groep dan de groep die in vers 10 en 11 wordt aangesproken. In vers 10 en 11 wordt een bepaalde groep aangesproken, en vers 12 is gericht tot de overigen. Dat wil zeggen: tot anderen dan zij, tot mensen die niet tot dezelfde categorie behoren. Wie worden er in vers 10 en 11 aangesproken? Er staat:

Tegen de getrouwden.

We zouden kunnen aannemen dat, als vers 10 en 11 op alle getrouwde mensen van toepassing zijn, de overigen wel de ongehuwden moeten zijn. Maar vers 12 tot en met 15 is niet gericht tot ongehuwde mensen. Het is ook gericht tot getrouwde mensen, maar tot een andere categorie dan degenen die in vers 10 en 11 worden aangesproken.

Degenen die met ongelovigen getrouwd zijn, vormen een andere categorie dan degenen die in vers 10 en 11 worden aangesproken. De getrouwde mensen in vers 10 en 11 moeten noodzakelijkerwijs gelovigen zijn die met gelovigen getrouwd zijn. Hij geeft instructies aan gelovigen die met gelovigen getrouwd zijn, en vervolgens geeft hij andere instructies aan de overigen, dat wil zeggen: gelovigen die met ongelovigen getrouwd zijn.

Er is nog iets. Tegen gelovigen die met gelovigen getrouwd zijn, zegt hij:

Maar de gehuwden beveel ik — niet ik, maar de Heere — dat een vrouw niet zal scheiden van haar man

1 KORINTHE 7:10

Daarmee bedoelt hij dat Jezus ook over dit onderwerp heeft gesproken. Wanneer hij zegt:

Niet ik, bedoelt hij: „Dit komt niet bij mij vandaan. Het kwam van de Heere. Jezus heeft dit onderwezen.” Maar wanneer hij tot de overigen spreekt, zegt hij:

Maar tegen de anderen zeg ik, niet de Heere: Als een broeder een ongelovige vrouw heeft en zij er van harte mee instemt bij hem te wonen, moet hij haar niet verlaten.

1 KORINTHE 7:12

Daarmee bedoelt hij: „Ik geef instructies waarvoor Jezus nooit aanleiding had om ze te geven.”

Jezus heeft Zich nooit gericht tot discipelen die getrouwd waren met iemand buiten hun geloof. Alle discipelen van Jezus waren met mede-Joden getrouwd. Zij waren Joden en hun echtgenoten waren Joden. Er was nooit aanleiding om Zich te richten tot een Jood die met een heiden getrouwd was. Dat kwam Jezus op Zijn weg niet tegen. Hij verrichtte heel Zijn bediening in Israël, en de Joden waren niet met heidenen getrouwd. Toen Jezus instructies gaf over huwelijk en echtscheiding, sprak Hij volgens Paulus dus over gevallen waarin gelovigen met gelovigen getrouwd zijn, of, in dat geval, Joden met Joden, Gods volk met Gods volk.

25

Echtscheiding in een gemengd huwelijk

Maar Paulus kwam iets tegen wat Jezus nooit was tegengekomen, want Paulus trok de wereld van de heidenen in. Onder de mensen die door zijn prediking tot geloof kwamen, waren getrouwde mensen van wie de echtgenoot niet eveneens tot geloof kwam. Een vrouw kon gehoor geven aan het evangelie, maar haar man deed dat niet. Hij was een heiden. Of een man kon gehoor geven aan het evangelie, maar zijn vrouw, die een heidin was, deed dat niet.

Nu was er een nieuwe situatie waarover Jezus nooit had gesproken. Paulus zegt: „De Heere heeft hier nooit over gesproken. Ik zal hierover mijn instructies moeten geven, omdat de woorden van Jezus hier niet van toepassing zijn.” Wanneer een gelovige met een ongelovige getrouwd is, is de situatie anders. Daarvoor gelden andere regels dan

wanneer een gelovige met een gelovige getrouwd is. Wat Paulus zegt, is dat het onderwijs van Jezus over dit onderwerp alleen van toepassing is op gelovigen die met gelovigen getrouwd zijn. Voor de overigen zijn er andere instructies. De Heere heeft daar niet over gesproken.

Paulus vertelt ons dat wanneer je bij Lukas, Markus of Mattheüs leest wat Jezus over echtscheiding heeft gezegd, Hij ervan uitgaat dat er geen echtscheiding plaatsvindt in een huwelijk binnen hetzelfde geloof, wanneer een gelovige met een gelovige getrouwd is. Maar Paulus zegt dat alles verandert wanneer de gelovige met een ongelovige getrouwd is. Daarvoor geeft hij de instructies. Hij zei dat Jezus daar niet over had gesproken. Dit zou ons moeten helpen begrijpen hoe Paulus wil dat we het onderwijs van Jezus toepassen. Het is van toepassing op gelovigen die met gelovigen getrouwd zijn.

Maar als een gelovige met een ongelovige getrouwd is — en een voormalig gelovige is een ongelovige; een echtgenoot die het geloof heeft verlaten, is een ongelovige — dan mag de gelovige nog steeds nooit het initiatief tot een echtscheiding nemen. We moeten echtscheiding altijd als iets kwaads beschouwen. Het is altijd verkeerd wanneer een huwelijk stukloopt, maar het is niet altijd de gelovige die dat kwaad doet. De gelovige moet ervoor zorgen dat hij of zij niet degene is die het kwaad doet. Als de echtgenoot het kwaad doet en van de gelovige scheidt, en die echtgenoot een ongelovige is, dan veranderen daardoor de verplichtingen. De broeder of zuster is in dat geval niet aan het huwelijk gebonden.

Om verder te lezen

Alle bijbelteksten die in deze lezing aan bod komen, in de volgorde waarin ze gebruikt zijn.

- Lukas 16:1-8
- Lukas 16:9-12
- Lukas 16:9
- Lukas 16:11
- Lukas 16:10
- Lukas 19:17

- Lukas 16:12
- Lukas 16:13
- Lukas 16:14-15
- Romeinen 12:2
- Mattheüs 16:22
- Mattheüs 16:23
- Lukas 16:16-17
- Mattheüs 3:2
- Mattheüs 12:28
- Lukas 17:20-21
- Mattheüs 5:17
- Hebreëën 7:12
- Galaten 4:1
- Galaten 4:4-5
- Galaten 4:3
- Lukas 16:18
- Markus 10:11
- Markus 10:12
- Mattheüs 5:32
- Mattheüs 19:9
- Markus 8:12
- Mattheüs 12:39
- 1 Korinthe 7:10-11
- 1 Korinthe 7:12-13
- 1 Korinthe 7:15
- 1 Korinthe 7:10
- 1 Korinthe 7:12

Lezing © Steve Gregg / The Narrow Path. Nederlandse vertaling © 2026 Vers voor Vers. De bijbeltekst in deze uitgave is ontleend aan de Bijbel in de Herziene Statenvertaling, © 2010/2016 Stichting HSV.